POP SANATTA GÜNDELİK YAŞAMIN İZDÜŞÜMÜ OLARAK KOLAJ

Şerife Aslan YAVAŞCA
Arş.Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, serife.aslan@deu.edu.tr
Mert YAVAŞCA
Arş.Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, mert.yavasca@deu.edu.tr

ÖZET

1960'lı yıllarla birlikte, kitle iletişim araçlarının sunduğu imge yoğunluğu, gündelik yaşamdan ayırt edilemez bir hal almıştır. Dönemin sanatçıları bu yoğun görsel veri akışından sınırsızca yararlanmayı deneyimlemiştir. Sahip oldukları benzersiz deneyim alanından Pop Sanat adıyla anılacak, şaşırtıcı ve sarsıcı yeni bir görsel dil oluşacaktır. Objektif kültürel bakışı, protest ve eleştirel yapısıyla hazır-imgeleri aracı haline getiren Pop Sanat, ihtiyaç duyduğu hammaddeleri, televizyon yayınları, sinema filmleri, reklamlar, gazeteler ve dergiler gibi gündelik yaşamın imgelerle dolu unsurlarından alır. Tüketim odaklı yeni dünyanın estetik değerlerini hızla benimser. Toplumsal yapı içerisindeki kültürel ayrımı silikleştirmeyi hedefleyen tutumuyla, kitle iletişimini, reklamcılığı ve tüketim kültürünü reddetmek yerine kabullenir ve savunur. Sanat eserlerinde, gündelik hayatın sıradan kültürel verilerinin kullanımıyla, yaşam ile sanat arasındaki sınırları bozar. Sanat ile hayat arasındaki mesafeyi kapatma refleksiyle, postmodernist kültürün imgesel filizlenmesidir.

20. yüzyılın başında sanat tarihine giren bir üretim disiplini olarak Kolaj, Dada ile birlikte yakaladığı yükselişi Pop sanat ile yeniden kazanır. Kolajın yeniden keşfi olarak tanımlanabilecek bu süreçte, farklı zaman ve mekânlardan imgeleri bir araya getirebilme potansiyeli ile kolaj, Pop sanatçılarının sıklıkla başvuracağı bir disiplin haline gelecektir. Postmodernizm ile birlikte eklektik kimliklerin ortaya çıktığı ve çok parçalı toplumsal yapının oluştuğu bir dönemde, farklı öğelerin bir araya geldiği bütünlüklü bir imge oluşturma aracı olarak kolaj kendine önemli bir yer edinir. "Tanıdık imgeleri alışılmadık bağlantıların içine sokmak, bağlamı farklılaştırarak anlamı değiştirmek" ilkesi postmodern dönem görsel diline şekil verecektir. Richard Hamilton, Robert Rauschenberg, Eduardo Paolozzi gibi sanatçıların kolaj çalışmalarında, tüketim toplumunun ürettiği ve tüketip attığı şeylerin kabulüyle sıradan olan herşey, sanatın nesnesi halini almıştır.

Kolaj teknikleri modern insanın hayatındaki her türlü nesneyi sanat malzemesi olarak benimsemektedir. Nesnenin tarihi ile insanın tarihi arasındaki ilişkiyi de kaçınılmaz bir şekilde kapsayan bu tavır, bilinçli bir kışkırtıcı olarak toplumsal yaşamın bir izdüşümüdür.

Kolaj tekniklerinin Pop Sanatın tercih edilen bir disiplini olmasının sebepleri ve gerekliliklerinin incelenmesiyle, sanatsal üretim dinamiklerinin sanat akımlarıyla olan uyumu tartışılabileceği gibi, düşünce akımlarının ve sosyal bilimlerin sanatsal bir üretim pratiği ile olan ilişkisi ortaya konabilir.

Anahtar Sözcükler: Kolaj, Pop Sanat, Tüketim Kültürü, Hamilton, Rauschenberg, Paolozzi.